

2020-2021 оқу жылының басына техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру оқу орындарында оқу процесін ұйымдастыру бойынша нұсқаулық-әдістемелік ұсынымдар

1. Коронавирустық инфекцияның таралуына жол бермеуге байланысты шектеу шаралары кезеңінде техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында (бұдан әрі – ТЖКБ) оқу процесін ұйымдастыруға қатысты

ТЖКБ ұйымдарында оқу процесін ұйымдастыру нысандары санитариялық - эпидемиологиялық жағдай жағдайларына байланысты айқындалады:

1) күшейтілген карантиндік режим кезінде - қашықтық форматта (қашықтықтан білім беру технологияларын (бұдан әрі – ҚБТ) пайдалана отырып);

2) сырқаттанушылықтың тұрақты қысқаруы кезінде санитарлық қауіпсіздіктің қатаң шараларын сақтай отырып, аралас форматта жүзеге асырылады;

3) санитарлық-эпидемиологиялық жағдай одан әрі тұрақты жақсарған кезде - санитарлық қауіпсіздіктің қатаң шараларын сақтай отырып, штаттық режимде;

4) санитарлық қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, толық штаттық режимде.

Санитарлық қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, штаттық режимде жергілікті атқарушы органдардың шешімі бойынша және тиісті аумақтардың бас мемлекеттік санитарлық дәрігерлерінің келісімі бойынша ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда орналасқан топтарда 15 білім алушыға дейін колледждердің жұмыс істеуіне жол беріледі.

ТЖКБ ұйымдарында оқу процесін ұйымдастыру тәртібі коронавирустық инфекцияның таралуына жол бермеуге байланысты шектеу шаралары кезеңінде ТЖКБ ұйымдарында оқу процесін ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес жүзеге асырылады (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 13 тамыздағы № 345 бұйрығы).

2. Модульдік оқыту технологиясын пайдалану кезінде техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша оқу процесін ұйымдастыруға қатысты

Жаңа оқу жылында ТЖКБ ұйымдарында бірнеше деңгейлерді немесе аралас біліктіліктерді игеру қажеттілігін ескеретін кадрларды даярлаудың модульдік технологиясына көшу жалғасуда.

Модульдік оқыту технологиясы бойынша оқу жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу кезінде техникалық және кәсіптік білім берудің

мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 2-қосымшаны ("Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы) және/немесе (бар болса) басшылыққа алу қажет) Үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары ("Техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша үлгілік оқу бағдарламалары мен үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" ҚР Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 553 бұйрығы).

ТжКБ мазмұнын жаңарту үшін модульдік-құзыреттілік тәсіл негізінде мазмұны жұмыс берушілермен келісілген 246 мамандық бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары өзектендірілді.

Оқу орындары жұмыс берушімен бағдарламалардың мазмұнын 50% - ға дейін, дуальды оқыту кезінде 80% - ға дейін өзгертуге мүмкіндігі бар. Мемлекеттік тапсырыс бойынша білім беру процесін ұйымдастыруда модульдік бағдарламаларды қолдану міндетті.

ҮОЖ-да біліктілік болмаған кезде ТжКБ ұйымдары ұқсас тәсілді пайдалана отырып, жұмыс оқу жоспарларын әзірлейді: базалық және кәсіптік модульдерді игеру арқылы базалық және кәсіптік құзыреттер қалыптастырылады, білім алушылардың жетістіктері Оқыту нәтижелері мен бағалау өлшемдері арқылы көрсетіледі.

Оқу жұмыс жоспарларын әзірлеу кезінде білім беру ұйымдары ҮОЖ-дағы ұқсас біліктіліктерді өз бетінше толықтыруға немесе ауыстыруға, мамандық бойынша біліктіліктерді игерудің тәртібі мен дәйектілігін айқындауға құқылы.

"Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді-ҚР БҒМ 2020 жылғы 5 мамырдағы № 182 бұйрығымен. ТжКБ ұйымдарына өңірдің ерекшелігін ескере отырып, жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкес білім алушылар үшін оқытудың **жеке бағыттарын** әзірлеуге мүмкіндік беру нормасы енгізілді.

Сондай-ақ жұмыс біліктіліктерін, жұмысшы біліктіліктерін және орта буын мамандарын, орта буын мамандарын игере отырып, оқытудың **түрлі траекториялары** үшін дуальді оқытуды пайдалана отырып, модульдік оқыту мүмкіндіктері кеңейтілді.

Бір мамандық шеңберінде ұқсас біліктіліктер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары мен үлгілік оқу жоспарлары болмаған жағдайда, білім беру ұйымдары қолданыстағы үлгілік оқу бағдарламалары мен үлгілік оқу жоспарлары бойынша ұқсас тәсілді пайдалана отырып, жұмыс оқу жоспарларын әзірлейді.

Оқу-дала жиындары кезеңінде білім алушыларды (қыздарды) медициналық-санитариялық даярлау білім беру ұйымдарының өзінен немесе сырттан тартуға болатын медицина қызметкерінің басшылығымен білім беру ұйымдарында жүзеге асырылуы мүмкін.

Жұмыс біліктілігін игерген және оқуын жалғастырмайтын білім алушылар үшін техникалық және кәсіптік білім туралы диплом бере отырып, біліктілік емтиханы нысанында қорытынды аттестаттау жүргізіледі.

Толық бағдарламаны меңгерген жағдайда білікті жұмысшы кадрлар деңгейі үшін біліктілік емтиханы аралық аттестаттау шеңберінде кәсіби даярлық туралы куәлік беріле отырып өткізіледі, бұл ретте қорытынды аттестаттаудың оқу уақытының көлемі "Білім туралы" ҚР Заңының 39-бабының 4-1) тармақшасына сәйкес кәсіптік практикаға бөлінеді.

Әдістемелік көмек көрсету мақсатында ТЖКБ мамандықтары бойынша өзектендірілген үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары негізінде жұмыс оқу жоспарларын әзірлеуге әдістемелік ұсынымдар, модуль бойынша жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлеуге әдістемелік ұсынымдар әзірленді (2017 ж. 16.06. РОӘК қаралды және мақұлданды). Әдістемелік ұсыныстар "Талар" КЕАҚ сайтында орналастырылған www.kasipkor.kz) "Әдістемелік көмек" бөлімінде.

3. Жалпы білім беру пәндерін оқытуға қатысты

2020-2021 оқу жылында техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының білім алушылары жаңартылған мазмұн бойынша жалпы білім беретін пәндердің оқу бағдарламаларын игеруге көшеді.

Жалпы білім беретін пәндердің үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» және Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» бұйрықтарына сәйкес әзірленген.

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде жалпы білім беретін пәндер тізбесі мен көлемі бейіндік оқытуды ескере отырып, білім беру мазмұнын кәсіптік бағдарлау негізінде айқындалады. Үлгілік оқу жоспарында 14 пәнді оқыту қарастырылған: 10 пән оқу үшін міндетті болып табылады, өйткені «Алгебра және анализ бастамалары» және «Геометрия» оқу пәндерінің мазмұны «Математика» пәнімен ұсынылған. Міндетті оқу пәндерін оқумен қатар білім алушылардың 4 бейіндік оқу пәндерін таңдауы қарастырылған, тиісінше оқытудың тереңдетілген және стандарттық деңгейлерінің 2 пәні бойынша.

Бейініне қарамастан міндетті жалпы білім беретін пәндерге: «Қазақ тілі» және «Қазақ әдебиеті» (қазақ тілінде оқитын топтар үшін), «Орыс тілі» және «Орыс әдебиеті» (орыс тілінде оқитын топтар үшін), «Қазақ тілі және әдебиеті» (орыс тілінде оқитын топтар үшін), «Орыс тілі және әдебиеті» (қазақ тілінде оқитын топтар үшін), «Шетел тілі», «Математика», «Информатика», «Қазақстан тарихы», «Өзін-өзі тану», «Дене тәрбиесі», «Алғашқы әскери және технологиялық дайындық» жатады.

Бейіндік оқыту білім алушылардың жеке мүдделері мен қажеттіліктерін есепке алу негізінде жүзеге асырылады. Осыған байланысты оқытудың екі деңгейінде пәндерді таңдаудың икемді жүйесі ұсынылады. Білім алушы өз қалауы бойынша өзіне маңызды оқытудың тереңдетілген деңгейінің екі пәнін және стандарттық деңгейінің екі пәнін таңдайды. Стандарттық деңгейдегі пәндерге қарағанда тереңдетілген деңгейдегі бейінді пәндерге сағаттардың көп саны беріледі. Стандарттық деңгейде бейінді емес пәндер оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бейіннің тереңдетілген оқыту деңгейіндегі пәндерге «Физика», «Химия», «Биология», «География» жатады. Бейіндік оқытудың осы бағытында стандарттық деңгейдегі пәндерге «Дүниежүзі тарихы», «Биология», «География» жатады.

Қоғамдық-гуманитарлық бейіндегі тереңдетілген оқыту деңгейіндегі пәндерге «Дүниежүзі тарихы», «Химия», «Биология», «География» жатады. Бейіндік оқытудың осы бағытында стандарттық деңгейдегі пәндерге: «Физика», «Химия», «Графика және жобалау» жатады.

Жалпы білім беретін пәндердің жаңартылған мазмұны оқу нәтижелеріне бағдарланады. Көлемі мен мазмұны бейінге (бағытқа) сәйкес үлгілік оқу жоспарларымен және үлгілік оқу бағдарламаларымен анықталады.

Жаратылыстану-математикалық бейін-Метрология, стандарттау және сертификаттау; Геология, тау-кен өнеркәсібі, пайдалы қазбаларды өндіру, өрт қауіпсіздігі және төтенше жағдайларда қорғау; мұнай-газ өндірісі; Химия өндірісі; Энергетика; көлік (салалар бойынша), көлік техникасы, көлікті пайдалану; Байланыс, телекоммуникация және ақпараттық технологиялар; Құрылыс және коммуналдық шаруашылық; Технологиялық машиналар мен жабдықтар; Metallургия және машина жасау; Ауыл шаруашылығын механикаландыру және электрлендіру; Кәсіптік оқыту; қызмет көрсету; Өнімдер, кең тұтынылатын тауарлар технологиясы; тамақ өнімдерін өндіру технологиясы; тамақтандыруды ұйымдастыру; Ветеринария және экология.

Қоғамдық-гуманитарлық профиль-білім беру; Медицина, фармацевтика; өнер және мәдениет, Экономика және басқару; құқық; қонақ үй бизнесі; Туризм.

Жалпы білім беретін пәндердің оқу бағдарламаларын меңгеру сағаттарының жалпы көлемі 1448 сағатты құрайды.

Қалалық ТЖКБ ұйымдарында топтарда 24 және одан да көп білім алушылар, ауылдық жерлерде – 20 және одан да көп білім алушылар болған жағдайда жалпы білім беру пәндерін өткізуде кіші топтарға бөлуге рұқсат етіледі:

- 1) оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін топтарда – қазақ тілі және әдебиеті;
- 2) оқыту орыс тілінде жүргізілмейтін топтарда – орыс тілі және әдебиеті;
- 3) шетел тілінде;

- 4) информатикада;
5) дене тәрбиесінде.

Топта ерекше білім берілуіне қажеттіліктері бар тұлға болған жағдайда топ толымдылығы осындай әр білім алушыға барлық білім алушылар санын үшке кеміту есебінен жүзеге асырылады.

Оқу әдебиеттері мен құралдарын таңдау кезінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2019 жылғы 17 мамырдағы № 217 «Оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, құралдардың және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбесін бекіту туралы» бұйрығын басшылыққа алу қажет.

Жаңартылған мазмұн бойынша жалпы білім беретін пәндердің үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары «Талар» КЕАҚ сайтында орналастырылған.

Қазақ тілінде оқытатын техникалық және кәсіптік білім берудің
жалпы білім беретін пәндері бойынша үлгілік оқу жоспары
(жаңартылған мазмұнда)

Бағыты	Қоғамдық-гуманитарлық		Жаратылыстану-математикалық	
Инвариантты компонент				
Міндетті пәндер				
	Оқу пәндері	Сағат саны	Оқу пәндері	Сағат саны
1	Математика	120	Математика	180
2	Информатика	90	Информатика	90
3	Қазақ тілі	90	Қазақ тілі	60
4	Қазақ әдебиеті	90	Қазақ әдебиеті	60
5	Орыс тілі және әдебиеті	120	Орыс тілі және әдебиеті	120
6	Шетел тілі	120	Шетел тілі	120
7	Қазақстан тарихы	90	Қазақстан тарихы	90
8	Өзін-өзі тану	60	Өзін-өзі тану	60
9	Дене тәрбиесі	158	Дене тәрбиесі	158
10	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	90	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	90
Оқу жүктемесі		1028		1028
Таңдау бойынша пәндер				
Тереңдетілген деңгей: 2 пән 150 сағаттан				
11	Химия		Физика	
12	Биология		Химия	
13	Дүниежүзі тарихы		Биология	
14	География		География	
Оқу жүктемесі		300		300
Таңдау бойынша пәндер				
Стандарттық деңгей: 2 пән 60 сағаттан				
15	Физика		Биология	
16	Химия		География	
17	Графика және жобалау		Дүниежүзі тарихы	
Оқу жүктемесі		120		120

Инвариантты оқу жүктемесі	1448
Жалпы сағат саны	1448

Орыс тілінде оқытатын техникалық және кәсіптік білім берудің жалпы білім беретін пәндері бойынша үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұнда)

Бағыты	Қоғамдық-гуманитарлық	Жаратылыстану-математикалық		
Инвариантты компонент				
Міндетті пәндер				
	Оқу пәндері	Сағат саны	Оқу пәндері	Сағат саны
1	Математика	120	Математика	180
2	Информатика	90	Информатика	90
3	Орыс тілі	90	Орыс тілі	60
4	Орыс әдебиеті	90	Орыс әдебиеті	60
5	Қазақ тілі және әдебиеті	120	Қазақ тілі және әдебиеті	120
6	Шетел тілі	120	Шетел тілі	120
7	Қазақстан тарихы	90	Қазақстан тарихы	90
8	Өзін-өзі тану	60	Өзін-өзі тану	60
9	Дене тәрбиесі	158	Дене тәрбиесі	158
10	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	90	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	90
Оқу жүктемесі		1028		1028
Таңдау бойынша пәндер				
Тереңдетілген деңгей: 2 пән 150 сағаттан				
11	Химия		Физика	
12	Биология		Химия	
13	Дүниежүзі тарихы		Биология	
14	География		География	
Оқу жүктемесі		300		300
Таңдау бойынша пәндер				
Стандарттық деңгей: 2 пән 60 сағаттан				
15	Физика		Биология	
16	Химия		География	
17	Графика және жобалау		Дүниежүзі тарихы	
Оқу жүктемесі		120		120
Инвариантты оқу жүктемесі		1448		
Жалпы сағат саны		1448		

ЖБП бойынша жаңартылған мазмұн жоспарлау "Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізуі үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығына 7, 8-қосымшаларға сәйкес орындалады.

4. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалауға қатысты

Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 бұйрығы негізінде жүзеге асырылады.

2020-2021 оқу жылында **аралық курс білім алушыларының** білімін/оқу жетістіктерін бағалау сандық бес балдық жүйе бойынша (5- «өте жақсы», 4-«жақсы», 3-«қанағаттанарлық», 2-«қанағаттанарлықсыз») немесе халықаралық тәжірибеде қабылданған әріптік жүйеге сәйкес **100 балдық шкала бойынша** (оң бағалар кемуіне қарай, «А»-дан «D»-ге дейін, «қанағаттанарлықсыз»-«F») 4 балдық шкала бойынша тиісті сандық эквивалентпен жүргізіледі.

1 курс білім алушыларының оқу жетістіктері халықаралық тәжірибеде қабылданған әріптік жүйеге сәйкес келетін 100 балдық шкала бойынша бағаланады.

Балдық-рейтингтік әріптік жүйені қолдану оқытудың барлық нысанындағы 1-курс білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалау үшін, сондай-ақ оқытудың кредиттік технологиясын іске асыру кезінде міндетті болып табылады.

Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесін қолдану «Талар» КЕАҚ әзірлеген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесінде білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесін қолдану жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес жүзеге асырылады.

5. ТжКБ жүйесіне кредиттік оқыту технологиясын енгізуге қатысты

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру тәртібі оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларымен айқындалады («Оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығы).

Кредиттік оқыту технологиясы кезінде оқу жылы академиялық кезеңдерден, аралық және қорытынды аттестациялардан, практикадан және каникулдан тұрады.

Білім алушының оқу жүктемесінің көлемі оның әрбір модуль немесе оқу жұмысының басқа түрлері бойынша игеретін кредиттермен өлшенеді. Бір кредит 30 академиялық сағатқа тең, бір академиялық сағат 50 минутқа тең.

Оқытудың кредиттік технологиясы кезінде білім алушылардың өзіндік жұмысы екіге бөлінеді: оқытушының басшылығымен орындалатын өзіндік жұмыс (ОСӨЖ) және толығымен өз бетінше орындалатын жұмыс (СӨЖ).

Әр модульдің көлемі кредиттердің бүтін санын құрайды. Бұл ретте оқу уақытының көлемін оқыту түрлері (теориялық оқыту; зертханалық-практикалық жұмыстар, курстық жобалар мен жұмыстар; кәсіптік оқыту және/немесе кәсіптік практика) және оқытуды ұйымдастыру нысандары (аудиториялық, ОСӨЖ, СӨЖ) бойынша бөлу академиялық сағаттарда жүргізіледі.

Оқу іс-әрекетінің барлық түрлері бойынша аудиториялық байланыс жұмысы, ОСӨЖ және СӨЖ арасындағы уақыттың арақатынасын оқу орны дербес айқындайды. Сонымен қатар, аудиториялық жұмыс көлемі мен ОСӨЖ жылына 1440 сағатты құрайды, СӨЖ көлемі жылына 360 сағатты құрайды.

ОСӨЖ жалпы сабақ кестесіне кіреді және оқытушының міндетті ақылы жүктемесіне қосылады. СӨЖ-ның барлық көлемі білім алушыдан күнделікті өзіндік жұмысты талап ететін тапсырмалармен расталады.

Оқытудың кредиттік технологиясы бойынша жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу кезінде техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының «Білікті жұмысшы кадрлар мен орта буын мамандары деңгейлері үшін оқытудың кредиттік технологиясы кезінде техникалық және кәсіптік білім берудің оқу жоспарының моделі» 3-қосымшасы және «Орта білімнен кейінгі білім берудің оқу жоспарының моделі» қосымшасы («Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы»), сондай-ақ орта білімнен кейінгі білім берудің үлгілік оқу бағдарламалары мен жоспарлары (бар болса) басшылыққа алынады.

6. Дуальді оқыту үшін оқу процесін ұйымдастыруға қатысты:

Дуальды оқыту дуальды оқытуды ұйымдастыру қағидаларымен реттеледі (ҚР БҒМ 2016 жылғы 21 қаңтардағы № 50 бұйрығы).

ҰКП тізілімінде тіркелген дуальды оқыту туралы үшжақты шарт жасасу дуальды оқыту үшін негіз болып табылады. Дуальді оқытуға қатысатын студенттер саны бойынша ҰКП-мен жұмыс істеу қажет.

Дуальды оқыту туралы үлгілік шарт ҚР БҒМ 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 бұйрығымен бекітілген.

Білім беру ұйымы кәсіпорынмен бірлесіп тиісті үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары негізінде оқу жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлейді.

Дуальды оқытуды пайдаланатын білім беру бағдарламалары білім беру ұйымдарында теориялық оқытуды және кәсіпорын (ұйым) базасында өндірістік оқытудың, кәсіптік практиканың кемінде алпыс пайызын көздейді.

2020 жылғы 1 қыркүйектен бастап «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беруді, сондай-ақ оқытудың кредиттік технологиясын ескере отырып, жоғары және

жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыру әдістемесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 қарашадағы № 597 бұйрығына сәйкес кәсіпорыннан (ұйымнан) тәлімгерге еңбекақы төлеуді жүргізу қажет. Осы тармақшаның талаптары дуальды оқытуға өзіндік шығындары бар кәсіпорындарға (ұйымдарға) қолданылмайды

7.«Еңбек» Нәтижелі жұмыспен қамтуды дамытудың мемлекеттік бағдарламасына қатысты.

Бағдарламаға қатысушылардың тізімі кеңейтілді: ағымдағы және өткен жылдардағы 9-11 сынып түлектері, кәсіптік білімі жоқ және оқу орындарына түскендер, жұмыс іздеушілер мен жұмыссыздар, аз қамтылған отбасы мүшелері.

Үміткерлер бағдарламаға халықты жұмыспен қамту орталықтарында тіркелуіне қарамастан қатыса алады.

Бағдарлама қатысушыларына тек жұмыс біліктілігіне ғана емес, сонымен қатар «Орта буын маманы» біліктілігіне тегін оқуға мүмкіндік берілді.

Бағдарламаға қатысушы оқудан шығарылған жағдайда, «Мәңгілік Ел жастары–индустрияға!» («Серпін») жобасы бойынша техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлауды, қысқа мерзімді кәсіптік оқытуды ұйымдастыру және қаржыландыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығына сәйкес санаттарын көрсете отырып, каникул кезеңінде жоқ бос орындарға ауыстыруға немесе қабылдауға жол беріледі, Еңбек ресурстарын және қысқартылатын қызметкерлерді қайта даярлау, «100/200» қағидаты бойынша «Жас маман» жобасы шеңберінде еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар бойынша білікті кадрлар даярлау, сондай-ақ білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітетін техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында кәсіпкерлік негіздеріне оқыту» 2018 жылғы 26 қарашадағы № 646 бұйрығы бойынша.

8. Кәсіпкерлік негіздеріне оқытуға қатысты

«Кәсіпкерлік қызмет негіздері» курсы оқытуды 12 апта ішінде өткізу жоспарлануда, сәйкесінше оқу процесінің кестесінде «Кәсіпкерлік қызмет негіздері» курсы үшін бірінші семестрде 15 жылдың 2020 желтоқсанына дейін аптасына 3 сағат қарастыруды ұсынамыз. Бұл курсты Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер палатасында арттыру курстарынан өткен оқытушылар жүргізеді. Кәсіпкерлік қызмет негіздері бойынша оқытуды Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер палатасында арттыру курстарынан өткен оқытушылар жүргізетін болады.

Колледж басшылары студенттердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту үшін жағдай жасауы керек.

9. Репродуктивті денсаулықты қорғау бойынша компонентті енгізуге қатысты

2020 жылғы 1 қыркүйектен бастап ТЖКБ ұйымдарының I-II курстарының оқу процесіне "Валеология" пәні шеңберінде 36 сағат көлемінде ұрпақты болу денсаулығын сақтау бойынша компонентті енгізу ұсынылады. Курс бағдарламасы Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің отырысында қаралып, оқу үдерісіне енгізуге ұсынылды (РОӘК 2020 жылғы 15 шілдедегі №1 хаттамасы). "Talar" КЕАҚ сайтында орналастырылған kasipkor.kz.

Курстың мақсаты: денсаулық және салауатты өмір салты туралы түсінік қалыптастыру. Студенттерді денсаулық мәдениетінің әлемдік деңгейіне тарту, салауатты өмір салтына деген уәждер мен қажеттіліктерді қалыптастыру, денсаулықты сақтау және қалпына келтіру бойынша өз бетінше білім алу қажеттілігіне сендіру, сайып келгенде, бұл білім мен сенімнің күнделікті өмір, еңбек, демалыс инфрақұрылымына енуіне қол жеткізу. Репродуктивті денсаулық мәселелерінде өзіне деген жауапкершілікті дамыту.

10. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттердің оқуын ұйымдастыруға қатысты

ТЖКБ жүйесінің қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында ТЖКБ мамандықтары мен біліктіліктерінің Сыныптауышында 70 мамандық бойынша кадрлар даярлау көзделген.

ТЖКБ ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына (БТ аттестаты) (ҚР Білім және ғылым министрінің 18.10.18 ж. № 578 бұйрығы) КББ-мен адамдарды қабылдауға қатысты толықтырулар енгізілді.

Осы санаттағы адамдармен жұмысты жүзеге асыратын оқытушылар үшін ТЖКБ жан басына шаққандағы қаржыландыруда қосымша ақы көзделген. ЕҚТБ бар балаларға арналған білім беру процесінің шығыс нормасы екі есе мөлшерде есептеледі (ҚР Білім және ғылым министрінің 27.11.17 ж. № 597 бұйрығы).

Түсу емтихандарына қатысу үшін мүгедек балалар мен мүгедектер (көру, есту, тірек-қимыл аппаратының функциялары бұзылған) мемлекеттік комиссия төрағасының атына еркін нысанда өтініш бере алады:

- 1) жеке аудиторияға;
- 2) көру, тірек-қимыл аппаратының функциялары бұзылған мүгедек балалар мен мүгедектерге арналған қабылдау емтиханы шеңберінде тапсырылатын пәндердің оқытушысы болып табылмайтын көмекші және (немесе) мүгедек балалар мен есту қабілеті бұзылған мүгедектерге арналған ымдау тілін меңгерген маман" (ҚР Білім және ғылым министрінің 18.10.18 ж. № 578 бұйрығы).

ТЖКБ-ның 40 мамандығы бойынша ауру дәрежесін (жеңіл және орташа) ескере отырып, ақыл-ой кемістігі бар адамдардың жұмыс біліктіліктерін игеру бойынша арнайы оқу бағдарламалары әзірленді. Оның

ішінде 20 бағдарлама бекітілді ("Техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша үлгілік оқу бағдарламалары мен үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" ҚР Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы № 553 бұйрығы).

Көзі нашар көретін және есту қабілеті нашар оқитын студенттерге-29328 теңге мөлшерінде жоғары стипендия қарастырылған. Қажетті шаралар:

- Педагогтарға, ата-аналарға, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға мобильді консультациялық-әдістемелік көмек енгізу.

- ҚББ бар білім алушылар үшін қол жетімділікті және жеке тұлғаға бағдарланған орта құру, ТЖКБ ұйымдарының материалдық-техникалық базасын жақсарту (арнайы жабдықтармен, жиһазбен, кадрлармен, оқулықтармен және оқу-әдістемелік кешендермен, пандустармен, көтергіштермен, лифтілермен және т. б. жарақтандыру).

11. ТжКБ мамандықтары мен біліктіліктерінің Сыныптауышына қатысты

ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 27 қыркүйектегі № 500 бұйрығымен бекітілген техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары мен біліктіліктерінің қолданыстағы сыныптауышта (бұдан әрі - Сыныптауыш) 15 білім беру бейіні, 278 мамандық және 1614 біліктілік қарастырылған.

ТжКБ мамандықтары мен біліктіліктерінің жаңа Сыныптауышы әзірленді және бекітілді, ол білім берудің халықаралық стандартты жіктемесінің бағыттарына, Қазақстан Республикасының ұлттық біліктілік шеңберіне, ұлттық кәсіптер жіктеуішіне сәйкес келтірілді (*ҚР БҒМ 2019 жылғы 10 желтоқсандағы № 530 бұйрығы, 2020 жылғы 1 қыркүйекте қолданысқа енгізіледі*).

Жаңа Сыныптауышта біліктіліктердің даярлық ұқсастығын, кейбір мамандықтардың бір-біріне интеграциялануын ескере отырып біріктірілген (ірілендірілген). Даярлау бірнеше жыл бойы жүргізілмейтін мамандықтар алынып тасталды, сондай-ақ еңбек нарығы мониторингінің нәтижелері, кәсіптер атласы негізінде жаңа мамандықтар енгізілді. Бір мамандықта 2-ден 5-ке дейін мәндел біліктілік қарастырылған.

Сыныптауышта 215 мамандық бойынша жұмысшы мен орта буын мамандарының 633 біліктілігі қарастырылған. Мамандықтар мен біліктіліктерді ірілендіру нәтижесінде білім алушылар әр түрлі салаларда өз білімдерін қолдануда еркіндік дәрежелеріне ие болады және еңбек нарығында неғұрлым мобильді болады.

12. «Жас маман» жобасына қатысты

"Жас маман" жобасы (бұдан әрі – "Жас маман" жобасы) Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті - Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың Жастар жылының салтанатты ашылу рәсімінде (2019 жылғы 23 қаңтар), "Нұр Отан"

партиясының XVIII кезекті съезінде (2019 жылғы 27 ақпан) берген тапсырмасына сәйкес әзірленді.

Осы мақсатта "Жас маман" жобасын қамтитын "Жастар - Ел тірегі" ұлттық жобасын әзірлеуді көздейтін Жастар жылын өткізу жөніндегі жол картасы (2019 ж. 30.01. № 27 т. 9) бекітілді - "100/200"қағидаты бойынша білікті мамандар даярлау.

"Жас маман" жобасы Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017 - 2021 жылдарға арналған "Еңбек"Мемлекеттік бағдарламасына сәйкес 2019-2021 жылдар кезеңіне іске асырылуда.

Қазіргі уақытта "Жас маман" жобасы іске қосылды және оның мақсаты 180 колледж бен 20 ЖОО-ны жаңғырту және еңбек нарығының (жұмыс берушілердің) талаптарына сәйкес 100 аса қажетті мамандық бойынша білікті мамандар даярлау болып табылады.

Сұранысқа ие кәсіптер тізбесін қалыптастыру кезінде Қазақстан Республикасында іске асырылатын стратегиялық, мемлекеттік және салалық бағдарламалардың негізгі басымдықтары ескерілді, онда базалық технологиялық жаңғырту және Индустрия 4.0 технологияларын қолдана отырып, жаңа салалар құру, экономиканы цифрландыру және инновациялар инфрақұрылымын құру көзделген.

Техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлауды, "Мәңгілік Ел жастары-индустрияға!"100/200 "қағидаты бойынша" Жас маман "жобасы шеңберінде Еңбек ресурстарын және қысқартылатын қызметкерлерді қайта даярлау, еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар бойынша білікті кадрлар даярлау, сондай – ақ колледждер мен жоғары оқу орындарында кәсіпкерлік негіздеріне оқыту қағидалары (бұдан әрі-Қағидалар) бекітілсін.

Ереже колледждер мен жоғары оқу орындарын, шетелдік серіктестерді іріктеу шарттары мен тетігін, жабдықтар тізбесін, "Жас маман"жобасын іске асыруды қаржыландыру мен мониторингілеу мерзімдерін регламенттейді.

Құрамына салалық мемлекеттік органдардың, "Атамекен" Қазақстан Республикасы Ұлттық Кәсіпкерлер палатасының, салалық қауымдастықтардың, Ұлттық компаниялардың өкілдері кіретін "Жас маман" жобасын іске асыру жөніндегі Комиссия құрылды. Комиссияның міндеттері колледждерді, жоғары оқу орындарын, жабдықтар тізбесін және шетелдік әріптесті конкурстық іріктеу болып табылады.

Сондай-ақ Қағидаларға сәйкес облыстардың және Нұр-сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері өңірлік комиссиялар құрды. Комиссия шешімімен 180 колледж бен 20 ЖОО тізімі іріктеліп, жабдықтар тізімі бекітілді. Бұл тізбе WorldSkills стандарттарын ескере отырып және салалық қауымдастықтардың, "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасының, сондай-ақ облыстар мен Нұр-сұлтан, Алматы және Шымкент қалалары әкімдіктерінің ұсыныстары негізінде қалыптастырылған.

Министрлік пен облыстардың, Нұр-сұлтан, Алматы, Шымкент қалаларының әкімдіктері арасында "Жас маман" жобасын іске асыру шеңберінде ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойылды.

Қағидаларға сәйкес облыстардың және Нұр-сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері 2020 жылға көзделген республикалық бюджеттен нысаналы трансферттер шеңберінде жабдықтарды сатып алу және қабылдау жұмыстарын жүргізуде.

Бұдан басқа, жабдықтарды жеткізу мен қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында өңірлердегі комиссия құрамына Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің өңірлердегі өңірлік департаменттерінің, өңірлік кәсіпкерлер мен бизнес палаталарының өкілдері енгізілді.

"Жас маман" жобасы туралы толық ақпарат "Талап" КЕАҚ - "Жас маман" жобасын іске асыру жөніндегі оператор сайтында орналастырылған.

Сілтеме - <http://kasipkor.kz/?p=7669&lang=ru>

13. Оқулықтармен және оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз етуге қатысты

"Талап" КЕАҚ сайтында жалпыға бірдей қол жеткізу үшін шетелдік оқу әдебиетінің 600 атауы, Кәсіби модульдер бойынша 200 оқу құралы, 20 мың оқу құралы, Сыныптауышына сәйкес барлық мамандықтар бойынша бейне сабақтар мен цифрлық ресурстар орналастырылған.

Результаты согласования

29.08.2020 12:51:01: Жунусов Е. Г. (Департамент технического и профессионального образования) - - согласовано без замечаний

29.08.2020 12:54:04: Оспанова Н. Ж. (Департамент технического и профессионального образования) - - согласовано без замечаний

Қол қою шешімі

02.09.2020 18:59:30 Жолаев Р. Қ., Қол қойылды